

Zbirka medijskih objav

INŽENIRSKA ZBORNICA SLOVENIJE,
za obdobje 14. 10. 2019

Število objav: 15

Internet: 12

Tisk: 3

Spremljane teme:

Inženirska dejavnost, ...: 1

Inženirska zbornica ...: 0

Barbara Škraba Flis: 0

Gradbeni zakon: 1

Zakon o ... načrtovanju: 1

Zakon o ... arhitektih: 0

Gradbena parcela: 0

Evidenca stavbnih zemljišč: 0

Svetovni gradbeni forum 2019: 0

Gradbeništvo, graditev: 12

Internet	Naslov	Se po Evropi podirajo Alpe?		
Zaporedna št. 1	Medij; Doseg	Svet24.si; 560.268, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 10. 2019		
Stran v zbirki: 13	Avtor	Renata Ucman		
	Teme	Zakon o prostorskem načrtovanju		
Povzetek	...nevarnosti zaradi skalnih podorov ali zemeljskih plazov. Vendar ne toliko zato, ker uradniki tega ne bi želeli, temveč zato, ker jih preprosto ni! Po zakonu o prostorskem načrtovanju naj bi občine imele v okviru občinskih podrobnih prostorskih načrtov tudi prostorske ureditve zaradi posledic naravnih ali drugih nesreč. Žal večina občin...			

Internet	Naslov	Zahtevne tržne razmere oklestile dobiček Kolektorja		
Zaporedna št. 2	Medij; Doseg	Sta.si; 520.000, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Slovensko gospodarstvo; 13. 10. 2019		
Stran v zbirki: 14	Avtor	STA		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Konzern Kolektor, ki združuje 48 povezanih družb s pretežno industrijskega področja in tudi gradbeništva , je lani ustvaril 20,68 milijona evrov dobička iz poslovanja, kar je 45 odstotkov manj kot predlani. Kot so pojasnili v poročilu o poslovanju, se v avtomobilskem...			

Internet	Naslov	Gospod predsednik, rešite Plečnikov stadion		
Zaporedna št. 3	Medij; Doseg	Delo.si; 463.596, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 10. 2019		
Stran v zbirki: 16	Avtor	Alenka Bizjak		
	Teme	Gradbeni zakon		
Povzetek	...javnosti dovolili še naprej? Vi, ki pogosto zagotavljate, da vsi postopki vlade upoštevajo zakonite poti, ko je vendar na dlani, da je ta ravnokar sprejeta gradbena zakonodaja v posmeh ohranitvi Plečnikovega stadiona, arhitekturnega bisera v opusu tega velikega evropsko priznanega arhitekta. Uničenje stadiona bi trajno sramotno...			

Internet	Naslov	Zahtevne tržne razmere oklestile dobiček Kolektorja		
Zaporedna št. 4	Medij; Doseg	Dnevnik.si; 322.436, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 10. 2019		
Stran v zbirki: 17	Avtor	STA		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Zahtevne tržne razmere oklestile dobiček Kolektorja Konzern Kolektor, ki združuje 48 povezanih družb s pretežno industrijskega področja in tudi gradbeništva , je lani ustvaril 20,68 milijona evrov dobička iz poslovanja, kar je 45 odstotkov manj kot predlani. Kot so pojasnili v poročilu o poslovanju, se v avtomobilskem...			

Internet	Naslov	Razkrivamo, zakaj tajkun Stojan Petrič želi Karavanke za "vsako ceno": Dobitek njegovega Kolektorja se je lani skoraj prepolovil		
Zaporedna št. 5	Medij; Doseg	Nova24tv.si; 130.871, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 10. 2019		
Stran v zbirki: 19	Avtor	Rok Krajnc		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...milijona evrov, kar je 45 odstotkov manj kot leto pred tem. Konzern, ki združuje hobotnico kar 48 povezanih družb s pretežno industrijskega področja in tudi gradbeništva in ki masno bogati na račun razpisov države, je upad dobička zabeležil kljub višjim prihodkom. Ti so lani znašali dobrih 798 milijonov evrov prihodkov...			

Tisk	Naslov	Dobiček Kolektorja manjši za 45 odstotkov		
Zaporedna št. 6	Medij; Doseg	Dnevnik; 107.900, Slovenija	Stran: 5	Površina: 42 cm ²
	Rubrika, Datum	Poslovni Dnevnik; 14. 10. 2019		
Stran v zbirki: 20	Avtor	STA		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Dobiček Kolektorja manjši za 45 odstotkov Koncern Kolektor, ki združuje 48 povezanih družb z večinoma industrijskega področja in tudi iz gradbeništva , je lani ustvaril 20,68 milijona evrov dobička iz poslovanja, kar je 45 odstotkov manj kot predlani. Kot so pojasnili v poročilu o poslovanju, se v avtomobilskem...			

Tisk	Naslov	Čas najdonosnejših kšeftov, 4.		
Zaporedna št. 7	Medij; Doseg	Dnevnik; 107.900, Slovenija	Stran: 15	Površina: 330 cm ²
	Rubrika, Datum	Mnenja; 14. 10. 2019		
Stran v zbirki: 21	Avtor	Dušan Divjak		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...je težava za določeno področje. V naši trenutno veljavni regulativi je edino pojem nujnih nepredvidenih del utemeljen in zakonsko opisan. Na področju gradbeništva so dodatna, spremenjena dela ravno tako utemeljena in opisana. Literatura, ki jo večina investorjev javnih gradenj uporablja kot sestavni del razpisne...			

Internet	Naslov	V Pomgradu razvili zabojnik za radioaktivne odpadke		
Zaporedna št. 8	Medij; Doseg	Pomurje.si; 35.000, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 10. 2019		
Stran v zbirki: 23	Avtor	T. M.		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Na strokovnem posvetu, ki je bil zamišljen kot uvod v gradbeni sejem Megra , ta bo v Gornji Radgoni marca prihodnje leto, so med drugim predstavili inovativni zabojnik za skladiščenje nizko- in sredneradioaktivnih odpadkov, ki...			

Tisk	Naslov	Baronova knjižnica		
Zaporedna št. 9	Medij; Doseg	Reporter; 24.000, Slovenija	Stran: 72	Površina: 895 cm ²
	Rubrika, Datum	Kultura; 14. 10. 2019		
Stran v zbirki: 25	Avtor	Miklavčič Elvira Miše		
	Teme	Inženirska dejavnost, inženirji		
Povzetek	...naravoslovje, predvsem mineralogija, geologija, botanika, zoologija in kemija, malo manj uporabne znanosti kot so rudarstvo, metalurgija, agronomija in inženirstvo . Dobro so bili predstavljeni zgodovina, jezikoslovje in geografija z obsežno zbirko potpisov. Manj so bila prisotna dela leposlovja, metafizične filozofije,...			

Internet	Naslov	Zahtevne tržne razmere oklestile dobiček Kolektorja		
Zaporedna št. 10	Medij; Doseg	Aktualno24.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	ostalo; 13. 10. 2019		
Stran v zbirki: 26	Avtor	STA		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Koncern Kolektor, ki združuje 48 povezanih družb s pretežno industrijskega področja in tudi gradbeništva , je lani ustvaril 20,68 milijona evrov dobička iz poslovanja, kar je 45 odstotkov manj kot predlani. Kot so pojasnili v poročilu o poslovanju, se v avtomobilskem...			

Internet	Naslov	Zahtevne tržne razmere oklestile dobiček Kolektorja		
Zaporedna št. 11	Medij; Doseg	Preberi.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 10. 2019		
Stran v zbirki: 27	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Konzern Kolektor, ki združuje 48 povezanih družb s pretežno industrijskega področja in tudi gradbeništva, je lani ustvaril 20,68 milijona evrov dobička iz poslovanja, kar je 45 odstotkov manj kot predlani. Kot so pojasnili v poročilu o poslovanju,.....			

Internet	Naslov	Zahtevne tržne razmere oklestile dobiček Kolektorja		
Zaporedna št. 12	Medij; Doseg	Aktualno24.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	ostalo; 13. 10. 2019		
Stran v zbirki: 28	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Konzern Kolektor, ki združuje 48 povezanih družb s pretežno industrijskega področja in tudi gradbeništva, je lani ustvaril 20,68 milijona evrov dobička iz poslovanja, kar je 45 odstotkov manj kot predlani. Kot so pojasnili v poročilu o poslovanju,... Preberi...			

Internet	Naslov	Komunala Tržič ob 60-letnici opozarja na slovenske izzive ravnanja z odpadki		
Zaporedna št. 13	Medij; Doseg	Aktualno24.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	ostalo; 13. 10. 2019		
Stran v zbirki: 29	Avtor	STA		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...sta Zahtevne tržne razmere oklestile dobiček Kolektorja Konzern Kolektor, ki združuje 48 povezanih družb s pretežno industrijskega področja in tudi gradbeništva, je lani ustvaril 20,68 milijona evrov dobička iz poslovanja, kar je 45 odstotkov manj kot predlani. Kot so pojasnili v poročilu o poslovanju, se v avtomobilskem...			

Internet	Naslov	Zahtevne tržne razmere oklestile dobiček Kolektorja		
Zaporedna št. 14	Medij; Doseg	Findinfo.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 10. 2019		
Stran v zbirki: 30	Avtor	STA		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Idrija, 13. oktobra (STA) - Konzern Kolektor, ki združuje 48 povezanih družb s pretežno industrijskega področja in tudi gradbeništva, je lani ustvaril 20,68 milijona evrov dobička iz poslovanja, kar je 45 odstotkov manj kot predlani. Kot so pojasnili v poročilu o poslovanju, se v avtomobilskem...			

Internet	Naslov	Tajkun Stojan Petrič želi Karavanke za "vsako ceno" saj se je dobiček njegovega Kolektorja lani skoraj prepolovil		
Zaporedna št. 15	Medij; Doseg	Demokracija.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	ostalo; 13. 10. 2019		
Stran v zbirki: 32	Avtor	Rok Krajnc		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...milijona evrov, kar je 45 odstotkov manj kot leto pred tem. Konzern, ki združuje hobotnico kar 48 povezanih družb s pretežno industrijskega področja in tudi gradbeništva in ki masno bogati na račun razpisov države, je upad dobička zabeležil kljub višjim prihodkom. Ti so lani znašali dobrih 798 milijonov evrov prihodkov...			

Renata Uzman / Revija Zarja Jana

Se po Evropi podirajo Alpe?

0

13. Oct 2019,
18:30

Deli na:

Facebook

Twitter

V skalnatih območjih so zadnje čase obsežnejše kamninske gmote prekinile prometne poti oziroma poškodovale infrastrukturo. Spomnimo se skalnega podora na glavni cesti Zagorje–Trbovlje februarja, skalnega podora na cesti Tržič–Ljubelj aprila, v Podljubelju junija, zaradi skalnega odloma na klifih pa je bila letos nekaj časa zaprta tudi obalna pešpot med Piranom in Fieso.

Letos aprila je skalni podor zasul cesto Tržič–Ljubelj, proti prelazu Ljubelj.

Skalni podor na cesti proti prelazu Ljubelj

Aprilaje skalni podor zasul cesto Tržič–Ljubelj, proti prelazu Ljubelj, na dolžini približno sto metrov, zaradi česar je bila dlje zaprta za ves promet. Že marca letos se je tudi v gostinski objekt v Podljubelju privalila skala, junija pa se je tam skalni podor ponovil v veliko večjem obsegu.

Dr. **Matijo Zorna**, predstojnika Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU, smo zato povprašali o skalnih podorih pri nas in po Evropi. Povezujejo jih tudi s podnebnimi

spremembami in taljenjem stalno zamrznjenih tal. Zakaj pri nas zemljevidov nevarnosti zaradi skalnih podorov v občinah pogosto sploh ni, da bi si z njimi pomagali novograditelji?

Podor pada, plaz plazi.

»Skalni podori se sprožajo v trdni kamnini. Daljša stranica padajoče kamninske gmote je lahko dolga od nekaj pa do nekaj deset metrov, prostornina pa je lahko od nekaj tisoč do več sto tisoč kubičnih metrov. Po velikosti jim sledijo skalni odlomi, pri katerih je daljša stranica padajoče skale dolga do metra ali dveh, prostornina pa je lahko nekaj kubičnih metrov. Če s pobočja padajo še manjši delci kamnine, govorimo o padanju kamenja. Omenil sem padanje. Prav ta način premikanja skalne podore loči od zemeljskih plazov, ki se plazijo,« je razložil dr. Zorn.

Težko jih je napovedati

Ponekod po Sloveniji je večja verjetnost za skalne podore kot drugod. »Skalni podori se prožijo povsod, kjer imamo dovolj strma pobočja in kjer je na površju trdna kamnina. Običajno je to na pobočjih z naklonom, večjim od 40stopinj. Najpogostejši so v našem gorskem svetu. Številni so značilni tudi za naša predalpska hribovja, kjer so prav tako številne doline s strmimi pobočji. Skalni odlomi so pogosti tudi na rečnih terasah, ki jih spodkopavajo vodotoki. Vse premalo se zavedamo skalnih odlomov na klifih na slovenski obali. Letos je bila kar nekaj časa zaprta obalna pešpot med Piranom in Fieso. Te nevarnosti bi se morali zavedati vsi kopalci, ki si svoj košček plaže iščejo pod klifi.«

Skalni podori in odlomi so pogostejši na območjih, kjer kamnine niso kompaktne in imajo veliko razpok. »Skoznje se leto za letom pretaka voda, ki ob temperaturah pod lediščem zmrzne. Led ima za približno devet odstotkov večjo prostornino od vode. To pomeni, da vedno, ko voda v razpokah zmrzne, s tem nabrekne in pritiska na stene razpok ter jih s tem širi. To se lahko neprestano in nevidno našim očem dogaja stoletja ali tisočletja, dokler ni kamnina toliko razrahljana, da se odlepi od pobočja in zgrmi navzdol kot skalni podor ali odlom. Kdaj se bo to zgodilo, pa je težko napovedati.«

Pogosto jih sprožijo potresi

»V zadnjih letih smo ob potresih zabeležili več skalnih podorov. Ob posoškem 'velikonočnem' potresu aprila 1998 se jih je u sprožilo okoli sto. Večji so imeli prostornino tudi več sto tisoč kubičnih metrov, na primer skalni podori na Krnu ali v dolini Tolminke. Več skalnih podorov smo zabeležili tudi ob nekoliko šibkejšem posoškem potresu julija 2004 in ob furlanskih potresih leta

1976. Tedaj so se skalni podori večinoma prožili v odmaknjenih območjih, zato večje škode ni bilo. Drugače je bilo leta 1976 na italijanski strani meje, kjer so zaradi skalnih podorov ob potresu v celoti preselili naselje Portis v občini Pušja vas. Čeprav je običajno glavni sprožilni dejavnik za padanje skal zmrzal, potresi lahko sprožijo največ skalnih podorov hkrati. Med sprožilnimi dejavniki so lahko še intenzivne padavine, kar opazujemo na obalnih klifih, a padavine so bolj problematične za zemeljske plazove.«

To pa še ni vse. Nemalokrat v strma pobočja z useki posega človek.» To je lahko še dodaten razlog za labilnost pobočij. V vzpetem svetu so doline pogosto ozke in pri gradnji prometnic ni druge možnosti, kot da se spodkoplje pobočja. Takšni so železniška proga skozi Zasavje in trenutno potekajoča dela na cesti Godovič–Idrija. Če ob takšnih posegih pobočja niso primerno zavarovana, nas ogrožanje infrastrukture s strani skalnih odlomov ne sme presenetiti.«

Zarja Jana

Nad Logom pod Mangartom se je leta 2000, med intenzivnimi novembrskimi padavinami, sprožil ogromen zemeljski plaz Stovžje. Obsegal je poldrugi milijon kubičnih metrov gradiva.

Se po Evropi podirajo Alpe?

V zadnjih letih so tudi iz drugih evropskih držav poročali o večjih skalnih podorih, ki jih pogosto povezujejo s podnebnimi spremembami. *»V Sloveniji bi težko povezali kakršnokoli povečano aktivnost skalnih podorov s podnebnimi spremembami. Tovrstna problematika je značilna za višje nadmorske višine, kot so pri nas. Že pred več kot desetletjem se je sprožil večji skalni podor na Eigerju v Švici, ki so ga povezovali prav s podnebnimi spremembami. Zasedili smo lahko še podore na Mont Blancu v Franciji, Matterhornu na meji med Švico in Italijo ali v Visokih Turah v Avstriji. Vse te so povezovali z umikanjem permafrosta, to je stalno zamrznjenih tal, kjer je led vezivo med kamninami. Ko se stali, kamnine niso več povezane med seboj in lahko zgrmijo navzdol. Stalno zamrznjena tla so značilna predvsem za polarna območja, kjer je povprečna letna temperatura nižja od Ostopinj Celzija, značilna pa so tudi za visokogorja s takšnimi temperaturnimi razmerami.«*

Nagiba se observatorij, premikajo se stebri

Spletna aplikacija MASPREM za ogrožene občine

Dr. Matija Zorn: »Bralce bo morda zanimalo, da imamo v Sloveniji razvito spletno aplikacijo, imenovano MASPREM, ki na podlagi napovedane količine padavin in geoloških značilnosti območja izpostavi občine, v katerih bi lahko prišlo do proženja zemeljskih plazov. Če so torej na vašem območju napovedane večje količine padavin, lahko na tem spletišču preverite, ali je vaša občina ogrožena.«

Zaradi podnebnih sprememb s segrevanjem ozračja se v visokogorju dviga nadmorska višina stalno zamrznjenih tal. *»Zaradi tega imajo v Alpah težave s številnimi grajenimi objekti. Zaradi taljenja podlage se je pred nekaj leti začel nagibati observatorij na vrhu avstrijskega Hoher Sonnblicka na 3105 metrih nadmorske višine. Podobno so opazili tudi pri kočah v bližini Grossglocknerja v Visokih Turah v Avstriji. Verjetno največje preglavice pa povzročajo taljenje permafrosta smučiščem na alpskih ledenikih, saj se zaradi nestabilnih tal premikajo stebri žičnic.«*

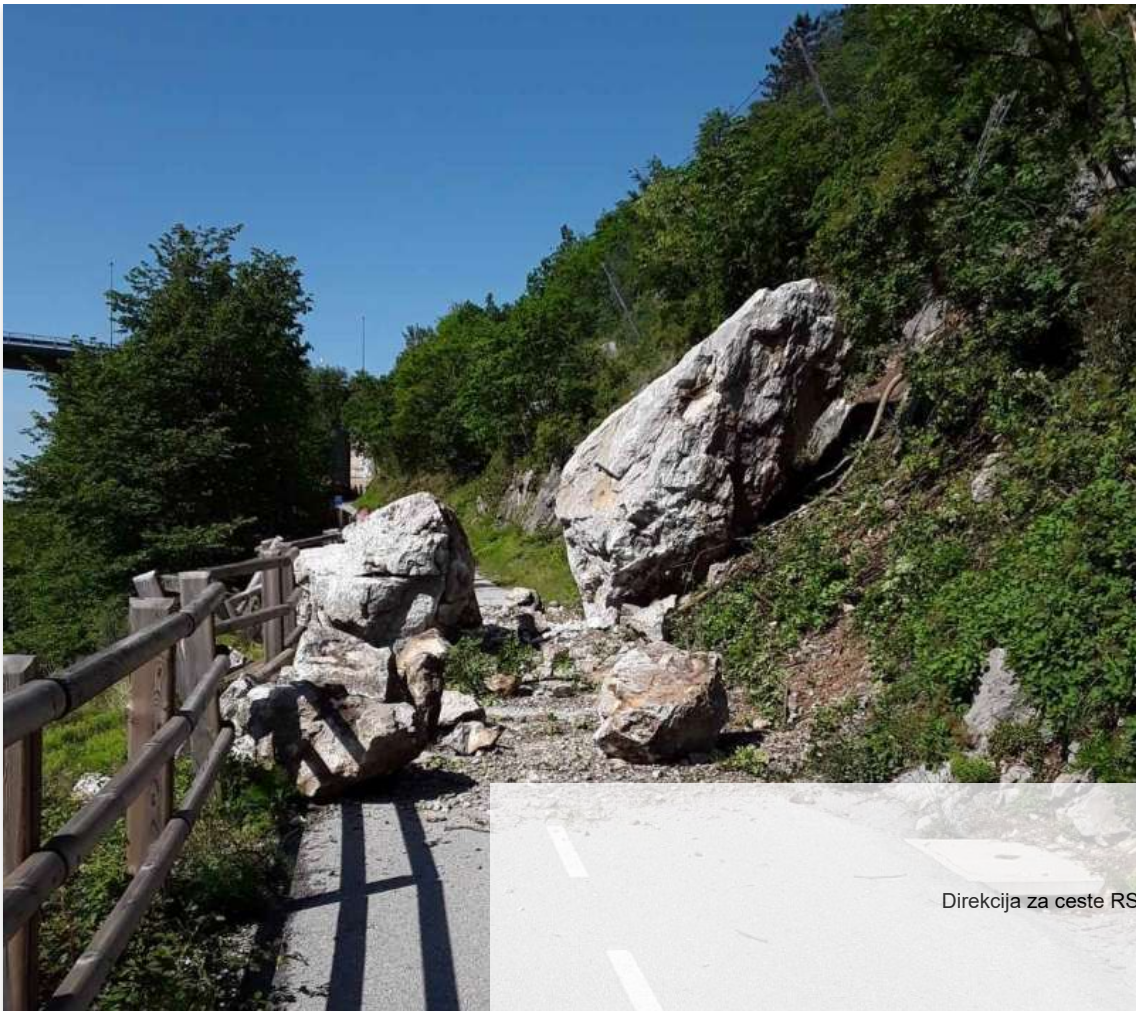
Nedavni skalni podor v Kaprunu

Nedavno je sosednjo Avstrijo pretresel ogromen skalni podor v Kaprunu, s 500 kubičnimi metri skal, za katerega so avstrijski strokovnjaki dejali, da ga je povzročilo taljenje permafrosta. *»Dogodek v okolici avstrijskega Kapruna je tragičen, saj je terjal smrtno žrtev. V zadnjem času na tistem območju res opažajo večjo aktivnost skalnih podorov, ki jih povezujejo s*

taljenjem permafrosta. Nevarnost vidijo predvsem v tem, da bi lahko večje količine kamnine zgrmele v akumulacijsko jezero in povzročile večji poplavni val, če hočete, cunami, ki bi preskočil akumulacijsko pregrado in poplavno ogrozil dolino pod njim. To se je že dogajalo. Najbolj tragičen je primer iz sosednje Italije leta 1963, ko so ogromne količine skalovlja, ki se je sprožilo v akumulacijsko jezero nad krajem Vajont, povzročile poplavni val, ki je pod jezero terjal okoli 2000 življenj. Da je taljenje permafrosta letos problem, ne ugotavljajo le za Kaprun, za Matterhorn so na primer gorski vodniki nedavno celo zahtevali, da se zaradi nevarnosti podiranja skal začasno prepove dostop nanj. Poleti sta namreč dva plezalca umrla prav zaradi skalnega odloma.«

V našem visokogorju je permafrost neraziskan

Kako je pri nas? Podnebne spremembe v našem visokogorju lahko spremljamo na meteorološki postaji na Kredarici. »Tam se je v zadnjega pol stoletja povprečna letna temperatura dvignila za eno stopinjo Celzija. Povprečna letna temperatura na Kredarici je sicer še vedno pod lediščem. To pomeni, da lahko tudi v našem visokogorju nad približno 2500 metri nadmorske višine teoretično pričakujemo permafrost, a kakšne povezave med taljenjem tega in večjim številom podorov ni opaziti. Je pa res, da resnih preučevanj permafrosta v našem visokogorju niti še ni bilo, zato tudi ne vemo, kje, če sploh, je. Seveda če ob tem odmislimo znane ledene jame, kot je na primer Triglavsko brezno v bližini Kredarice, v katerih je stalno led.«

Skalni podor pri Solkanu.

Zemljevidov nevarnosti v občinah pogosto ni!

Nevarnost skalnih podorov v prihodnje bi nedvomno morala zanimati tiste, ki načrtujejo gradnjo domov. Še vedno prepogosto gradimo tam, kjer je zemlja poceni, ob tem pa preslišimo mnenja strokovnjakov. Kako se zaščititi pred skalnimi podori? *»Zagotovo z izogibanjem takšnim območjem. Če pa že posegamo vanje, je treba pobočja ustrezno zaščititi, kar pa ni poceni. Če nameravate graditi objekt pod skalnimi stenami, se vsekakor držite navodil strokovnjakov, četudi*

vam bo ustrezen organ izdal gradbeno dovoljenje. Pri izdaji teh se namreč redko upošteva zemljevidi nevarnosti zaradi skalnih podorov ali zemeljskih plazov. Vendar ne toliko zato, ker uradniki tega ne bi želeli, temveč zato, ker jih preprosto ni! Po **zakonu o prostorskem načrtovanju** naj bi občine imele v okviru občinskih podrobnih prostorskih načrtov tudi prostorske ureditve zaradi posledic naravnih ali drugih nesreč. Žal večina občin ustreznih strokovnih podlag, ki jim pravimo zemljevidi nevarnosti, nima. Za skalne podore ne vem, a za zemeljske plazove je z občinskimi zemljevidi nevarnosti pokritih zgolj deset odstotkov Slovenije,« je povedal dr. Matija Zorn.

Več zanimivih vsebin si preberite v novi izdaji revije Zarja Jana.

zarja jana

Slovenska družinska revija
št. 41, 8. 10. 2019
cena 2,49 EUR

9 772670 557504
ISSN 2670-5575

EKSKLUZIVNO
Monika Salzer, Babice
proti desnici
Če si star,
še ne pomeni,
da moraš biti tiho!

Barbara Volčič, Maja Blagovič in Tinkara Kovač
Ženska v srednjih letih gre na zmenek ...

Rija Čič, stevardesa
Občutek je,
kot da bi ti nekdo umrl

Marta Cerar Leskošek
URARKA

ZA VEDNO!

Pravica za **Ano Bevčič**
in vse slovenske diabetike
Ubogi njeni prstki od vsega zbadanja!

Kolaps na cestah, naš vsakdan

Potrebujemo avtocestno policijo!

Če želite, da se vam dobro godi, jejte česen in bodite brez skrbi

3 TOČKE

vrednosti v MEDIA BAR

Zahtevne tržne razmere oklestile dobiček Kolektorja

Koncern Kolektor, ki združuje 48 povezanih družb s pretežno industrijskega področja in tudi **gradbeništva**, je lani ustvaril 20,68 milijona evrov dobička iz poslovanja, kar je 45 odstotkov manj kot predlani. Kot so pojasnili v poročilu o poslovanju, se v avtomobilskem delu soočajo s precejšnjimi izzivi, gradbeni del pa beleži dokaj visoko rast.

Prihodki iz poslovanja skupine so se lani v primerjavi z letom 2017 povečali za 15 odstotkov na dobrih 798 milijonov evrov, je razvidno iz poročila, objavljenega na spletnih straneh Ajpesa.

Skupina, ki jo obvladuje krovna družba koncerna Kolektor Holding, je medtem ustvarila 839,4 milijona evrov prihodkov oz. 14 odstotkov več kot predlani, dobiček iz poslovanja pa se je skrčil za 42 odstotkov na 23,57 milijona evrov.

Kot je zapisal predsednik koncerna Radovan Bolko, so lanske prodajne cilje večinoma dosegli, manj uspešni pa so bili pri ciljnih, povezanih z donosnostjo in dodano vrednostjo. Na tem področju so se slabše od načrtov odrezale vse tri divizije.

Za načrtovanimi rezultati je najbolj zaostala divizija komponent in sistemov, kjer so se poznali zmanjšana prodaja avtomobilov, visoki stroški sanacije programa hibridike, padec prodaje in nižje cene najdonosnejših izdelkov komutatorskega programa ter velika vlaganja v program elektronike in pogonov, pa tudi v digitalizacijo.

Proizvodnja komutatorjev, sestavnih delov vseh elektromotorjev in posledično pomembnih komponent za avtomobilsko industrijo, predstavlja osnovno dejavnost skupine. Najpomembnejša na tem področju je družba Kolektor Sikom, največje proizvodno podjetje v koncernu. Prihodki Kolektor Sikoma so lani v primerjavi z letom 2017 upadli za štiri odstotke na 119,54 milijona evrov, čisti dobiček pa za 11 odstotkov na 10,26 milijona evrov.

Kot je pojasnil predsednik sosveta koncerna Stojan Petrič, so v minulih letih programu komutatorjev namenili premalo pozornosti, kar se je odrazilo v slabših prodajnih rezultatih programa. "Zato se pričakuje, da se temu programu v naslednjih letih da večjo težo in s tem tudi ohranjanje najmanj obstoječih količin," je zapisal.

Divizija elektroenergetike je prodajni načrt lani sicer preseгла, vendar predvsem program transformatorjev zaradi težav s pridobivanjem naročil in posledično nižanja ponudbenih cen ni dosegel pričakovane marže.

Divizija inženiringa in tehnoloških sistemov je predvsem zaradi programa **gradbeništva**, ki je postal največji program koncerna, dosegla "lepo rast", vendar zaradi dviga cen materialov in storitev podizvajalcev prav tako ni dosegla načrtovane dobičkonosnosti.

V skupini Kolektor pričakujejo, da bodo razmere zahtevne tudi letos. Kot so poudarili, so v zadnjem času tudi kupci napovedali pričakovanja o petletni stagnaciji avtomobilskega trga z bistvenim znižanjem stopnje rasti ali celo nazadovanjem prodaje. Dodatne motnje bi po njihovih ocenah lahko prinesla tudi "geopolitična volatilitnost".

Petrič je tako ocenil, da se letos in prihodnje leto bistvenega napredka v uspešnosti poslovanja koncerna ne pričakuje. Kot razlog je navedel tudi nedokončanje optimizacije notranjih procesov. Ne skrbi pa ga kadrovski vidik, saj Kolektor po njegovih ocenah predstavlja "dobro blagovno znamko ter s tem tudi dodaten potencial za ohranjanje in pridobivanje najboljših kadrov".

Gospod predsednik, rešite Plečnikov stadion

Odprto pismo predsedniku vlade Marjanu Šarcu: še je čas, da obnovimo Plečnikovo športno umetnino

Objavljeno
13. oktober 2019 05:00

Posodobljeno
13. oktober 2019 05:00

Alenka Bizjak: Skupna nominacija Prage in Ljubljane za vpis Plečnikov del na seznam svetovne dediščine Unesca zaradi razpadajočega stadiona ni bila uspešna. Foto Leon Vidic

Alenka Bizjak, Ljubljana

V Delu je bil 27. septembra objavljen celostranski članek z naslovom Dve mesti, en arhitekt, ki opisuje povezavo arhitekta Jožeta Plečnika z mestoma Prago in Ljubljano ter pojasnjuje, zakaj skupna nominacija njegovih del za vpis na seznam svetovne dediščine Unesca ni bila uspešna.

Zelo informativen članek, a bistvenega vzroka, žal, ne pove. Vzrok pa je bil razpadajoči Plečnikov stadion, ki ga članek ne omenja. Ko je namreč češko kulturno ministrstvo videlo stadion, je odstopilo od sodelovanja z nami in nato samostojno nadaljevalo. In še danes, dandanašnji, je stadion prepuščen propadanju. Vsa leta se je lažno predstavljalo njegovo obnovo v okviru podjetja Bežigrjski športni park (BŠP) v večinski lasti podjetnika Joca Pečičnika – delna lastnika sta še olimpijski komite, ki mu je takrat predsedoval Janez Kocijančič, in MOL z županom Zoranom Jankovičem. Ta sporna prodaja pred desetimi leti že zaščitenega državnega kulturnega spomenika je ena od največjih sramot v naši državi. Dokazano je primer razprodaje etike in morale, zavajanja javnosti, kršitve zakonodaje, njenega spreminjanja in prilagajanja po potrebah oseb v njihovo korist. Ostaja pa neizpodbitno dejstvo, da je bežigrjski stadion eno od temeljnih del Plečnikovega opusa ureditve mesta in je kot tako bilo tudi zaščiten. Ostaja tudi neizpodbitno dejstvo, da je arhitekturna stroka odklonila sodelovanje pri Pečičnikovi »obnovi«, zato je bil projekt izdelan v tujini. In ostaja tudi neizpodbitno dejstvo, da je umetnostnozgodovinska stroka Inštituta France Stele pri ZRC SAZU obsodila projekt BŠP, ki ga odločno odklanja tudi V. razred za umetnost naše najvišje znanstvene in kulturne ustanove SAZU ter vztraja pri popolni obnovi, torej vrnitvi v prvotno stanje.

Alenka Bizjak: Stadion je dolžna obnoviti država kot svoj dragoceni zaščiteni kulturni spomenik. Foto Jože Suhadolnik

Načrti Joca Pečičnika v okviru podjetja BŠP bi Plečnikov stadion uničili. Na tem mestu predvidevajo gradnjo 77 metrov visoke stolpnice, tri poslovne stolpiče, pod zemljo kar pet etaž z izkopom milijona kubičnih metrov zemlje zaradi še podkletenih objektov. Dokazano gre za novogradnjo z bistveno drugo funkcijo in obsegom.

Vse to se bo sedaj trudil uresničiti odstopljeni nekdanji minister za okolje Jure Leben za pridobitev gradbenega dovoljenja po integralnem postopku na podlagi ravnokar sprejete nove zakonodaje, zaposlen pri gospodu Jocu Pečičniku. To je cinizem brez primere.

Gospod predsednik vlade, ste s tem seznanjeni? Boste tako zavajanje javnosti dovolili še naprej? Vi, ki pogosto zagotavljate, da vsi postopki vlade upoštevajo zakonite poti, ko je vendar na dlani, da je ta ravnokar sprejeta **gradbena zakonodaja** v posmeh ohranitvi Plečnikovega stadiona, arhitekturnega bisera v opusu tega velikega evropsko priznanega arhitekta. Uničenje stadiona bi trajno sramotno zaznamovalo naše mesto in državo ter ostalo v spominu kot barbarizem v evropski državi.

Boste dovolili, da minister Zdravko Počivalšek še naprej daje podporo spornemu projektu BŠP, kar je zloraba javnih pooblastil z močjo političnega položaja v prid zasebnim interesom? Javni interes pa je ohranjanje kvalitetnega okolja in kulturne zaščiteni dediščine.

Dovolite, da Vas opozorim še na pismo Marka Apiha v Delu, 5. oktobra, ki pove, kaj si ozaveščena javnost misli o delu mestne uprave. Citiram: »Mestna uprava se servilno vede do 'Plečnikovega' stadiona. Popustila je v odnosu do arhitekturnega spomenika in dopustila izsiljeno razsežnost projekta 'obnove'. To slednje je omogočila s poklekom mestne urbanistične službe.«

Gospod predsednik vlade, še je čas, da obnovimo Plečnikovo športno umetnino in ohranimo njegov celotni evropsko priznani in cenjeni opus. S samo sedmimi milijoni evrov bi lahko v enem letu obnovili objekt, ki bi služil osnovnemu namenu, to je športnim prireditvam na prostem, solskim tekmovanjem in treningom vseh ljubljanskih šol. Stadion je dolžna obnoviti država kot svoj dragoceni zaščiteni kulturni spomenik.

In Vi, gospod predsednik, to sramoto BŠP lahko preprečite, spoštujete pravni red z ozirom na zaščiteni kulturni državni spomenik in se dostojneje zapišete v kulturno zgodovino mesta in države.

Zahtevne tržne razmere oklestile dobiček Kolektorja

Koncern Kolektor, ki združuje 48 povezanih družb s pretežno industrijskega področja in tudi **gradbeništva**, je lani ustvaril 20,68 milijona evrov dobička iz poslovanja, kar je 45 odstotkov manj kot predlani. Kot so pojasnili v poročilu o poslovanju, se v avtomobilskem delu soočajo s precejšnjimi izzivi, gradbeni del pa beleži dokaj visoko rast. **sta**

Razkrivamo, zakaj Stojan Petrič želi Karavanke za “vsako ceno”: Dobiček njegovega Kolektorja se je lani skoraj prepolovil

13. 10. 2019, 11:17

[Facebook](#)[Twitter](#)

2

Stojan Petrič zahteva Karavanke, sicer bi se lahko njegov imperij počasi sesul. Foto: Nova24TV.

Kot kaže je zaradi svoje nekonkurenčnosti ob zaostrenih pogojih na trgu tajkun Stojan Petrič pod vse večjim pritiskom, njegov koncern Kolektor je namreč v lanskem letu kljub 15 odstotkov višjim prihodkom zabeležil kar 45 odstoten upad dobička iz poslovanja, ki je znašal 20,68 milijonov evrov. Visoko rast so kljub temu zabeležili v gradbenem delu koncerna, Petrič med drugim v Ljubljani pod vodstvom Zorana Jankovića brez težav izvaja projekt za projektom, medtem ko se neprijateljski vlagatelji v nepremičnine soočajo s številnimi težavami, prav tako pa Petrič očitno iz krepljev ne namerava spustiti projekta druge cevi predora Karavanke. Oktobra so namreč ponovno vložili pritožbo na postopek izbire izvajalca, saj je turški Cengiz Insaat ponovno oddal najnižjo ponudbo.

Kot kaže, so se nad razvpitega tajkuna **Stojana Petriča**, ustanovnega člana Foruma 21 **Milana Kučana**, zgrnili temni oblaki. Dobiček iz poslovanja njegovega koncerna Kolektor se je namreč skoraj prepolovil in je lansko leto znašal 20,68 milijona evrov, kar je 45 odstotkov manj kot leto pred tem.

Koncern, ki združuje hobotnico kar 48 povezanih družb s pretežno industrijskega področja in tudi **gradbeništva** in ki mastno bogati na račun razpisov države, je upad dobička zabeležil kljub višjim prihodkom. Ti so lani znašali dobrih 798 milijonov evrov prihodkov iz poslovanja, kar je 15 odstotkov več kot predlani. Za načrtovanimi rezultati je najbolj zaostala divizija komponent in sistemov, kjer so se med drugim poznali padec prodaje in nižje cene izdelkov komutatorskega programa. Proizvodnja komutatorjev, pomembnih komponent za avtomobilsko industrijo, predstavlja osnovno dejavnost skupine. Kolektor pričakuje, da bodo razmere zahtevne tudi letos. Bistvenega napredka v uspešnosti poslovanja letos in prihodnje leto tako ne pričakujejo.

Preberite še: [Kako gradbeni baroni bogatijo na račun davkoplačevalcev s projekti, kot so predor Karavanke, drugi tir, železnica med Mariborom in Šentiljem ter tretja razvojna os!](#)

Petrič si bo žepe nabasal z nepremičninskimi projekti v Jankovičevi Ljubljani

Kot je še poročala *Slovenska tiskovna agencija*, pa je koncern visoko rast zabeležil v svojem gradbenem delu. Medtem, ko so zaradi pomanjkanja ponudbe nepremičnin, ki je rezultat omejitev pri gradnji, v Ljubljani pod vodstvom šerifa **Zorana Jankovića** cene tako visoke, da si povprečen Slovenec tam stanovanja ne more več privoščiti, gradnja v tem mestu, tako kot za ostale Jankovičeve prijatelje, ni problem niti za Petriča. Kot so poročale *Finance*, Petrič namreč načrtuje kar nekaj nepremičninskih projektov v tem mestu. Družba K. Tivoli, ki je v 49-odstotni lasti Kolektor Kolinga bo s projektnim podjetjem K. Okno zgradila sto stanovanj v Kosezah, gradili pa bodo tudi elitni blok z 81 stanovanji na Masarykovi. Družba K. Tivoli je sicer že zgradila objekt Bellevue Tivoli na lokaciji Slovenijavino. Janković je sicer redno deležen reklame v Kolektorjevem tovarniškem glasilu *Delo*.

Dobiček Kolektorja manjši za 45 odstotkov

Koncern Kolektor, ki združuje 48 povezanih družb z večinoma industrijskega področja in tudi iz **gradbeništva**, je lani ustvaril 20,68 milijona evrov dobička iz poslovanja, kar je 45 odstotkov manj kot predlani. Kot so pojasnili v poročilu o poslovanju, se v avtomobilskem delu soočajo s precejšnjimi izzivi, gradbeni del pa dosega dokaj visoko rast. Prihodki iz poslovanja skupine so se lani v primerjavi z letom 2017 povečali za 15 odstotkov na dobrih 798 milijonov evrov. Skupini, ki jo obvladuje krovna družba koncerna Kolektor Holding, se je dobiček iz poslovanja skrčil za 42 odstotkov na 23,57 milijona evrov. x

.....
STA

Čas najdonosnejših kšeftov, 4.

Fraza v naslovu je opis razmer, ki kažejo resnično sliko nesposobnosti skrbnikov porabe javnega denarja pri gradnjah. Trenutno stanje pri nekaterih rešitvah kaže pravzaprav na pomoč udeležencem uresničevanja projekta ali namere, da se nastale napake pri izvedbi celo nagrajuje. Poleg socialnega dampinga in popisov del s predizmerami je sprejeta praksa dopustne uporabe nepredvidenih del za skrivanje pomankljivosti projektnih rešitev osnovni vzrok za nastanek aneksov ali dodatkov k pogodbam. Ni sposobnost posameznika temelj za spremembo ali dopolnitev pogodbeno prevzetih obveznosti. Vzrok sprememb ali odstopanj je v večini primerov napaka v predvidevanju. V populističnem predstavljanju javnosti se sporoča, kje, zakaj in celo kdo je zaslužen za odstopanja, ki v obliki popularnih aneksov pomenijo neko spremembo oziroma dopolnitev osnovne pogodbe.

Razlog je dovoljeno predvidevanje nepredvidenih odklonov pri uresničevanju projektov. To mojo trditve utemeljujem z opisom odklonov, ki so pravzaprav celo spodbuda skrbnikom in porabnikom javnih finančnih sredstev.

V obdobju intenzivnosti gradnje cestnega omrežja in tudi drugih kapitalnih infrastrukturnih objektov je bilo sprejetih kar nekaj čudnih zahtev, ki so mi poznane. Nabava opreme za delo inženirja, interventni obračuni del ob koncu poslovnega leta ter uvedbi poglavja nepredvidenih del in opustitvi predizmer kot sestavine popisa del. Seveda je vsak od opisanih ukrepov imel svoj vzrok, ki je v danem obdobju imel neki namen. Odločevalci, ki so bili av-

torji ukrepov in so omogočili njihovo uresničenje, so najzaslužnejši za večino kolobocij, ki imajo še danes škodljive posledice. Najbolj ponesrečen ukrep, ki je dopusten tudi danes, se nanaša na poglavje nepredvidenih del v katerem koli popisu opisov del. To je ta črna skrinjica, ki v sebi skriva mnogo manjših pandorinih skrinjic. Vsaka od teh pa je težava za določeno področje.

V naši trenutno veljavni regulativi je edino pojem nujnih nepredvidenih del utemeljen in zakonsko opisan. Na področju **gradbeništva** so dodatna, spremenjena dela ravno tako utemeljena in opisana. Literatura, ki jo večina investitorjev javnih gradenj uporablja kot sestavni del razpisne dokumentacije v postopku javnega naročanja, opisuje nepredvidljive fizične razmere in spremembe s prilagoditvami.

Nepredvidenih del naša regulativa po mojem vedenju nima utemeljenih. Da bo enostavneje razumeti, kaj omogoča ta vrsta del, se mora vsakdo vprašati, kako to, da se tudi pri tehničnih specifikacijah ne dovoli uporabljati poglavja »nepredvideni odkloni«. Seveda domnevam to na način, da bi lahko avtorji svoje strokovne rešitve prikazovali z možnimi nepredvidenimi dogodki. Recimo, da se dogodek porušitve dovoli predvidevati ali da se, povedano poenostavljeno, dovoli predvidevati padec letala. Seveda je jasno, da se taki odkloni absolutno preprečujejo. Zato se postavlja vprašanje, zakaj se nihče noče poglobiti v razlog nastanka aneksov ali dodatkov. Namreč, davkoplačevalci zastrizhejo z ušesi, ko se pojavi informacija, da je za neki projekt sklenjen aneks k pogodbi. Pogodbeni znesek ne-

predvidenih del, ki so že del povečane vrednosti projekta, omogoča plačevanje odstopanj kot posledico neskladij med rešitvami in opisi teh rešitev, ne da bi se sklenil aneks. Tega večina ne ve, čeprav to že pomeni povečanje vrednosti obsega projekta predmeta pogodbe. Šele prekoračitve celotne pogodbene vrednosti in posledično sklenitev aneksa za novi obseg je sporočilo, ki javnosti dviguje pritisk. Pripominjam pa, da uresničenje projekta v obsegu pogodbene vrednosti ne pomeni, da ni bilo odstopanja. Napačno, ta so bila, saj je bil porabljen tudi znesek vrednosti nepredvidenih del, s katerim se je poravnalo nastale finančne obveznosti za tisto, kar ni bilo predvideno.

In tako pridemo do bistva problema. Če bi skrbniki porabe javnih sredstev od vseh porabnikov teh v aktivnostih gradenj, od ministrskih resorjev, lokalnih skupnosti in državnih pravnih subjektov, dosledno zahtevali transparentnost, bi bil prvi ukrep odstranitev nepredvidenega obsega iz vsebine katerega koli javnega razpisa. Vse mora biti predvidljivo, sploh če se pri tem uporablja javna finančna sredstva. Sprejeta legalna praksa predvidevanja nepredvidenega pomeni, da investitor že v startu potrjuje in sprejema možne napake. Sledi sklep, da pristaja na nekaj, kar je lahko pravzaprav zelo nedopustno v smislu potencialnih korupcijskih tveganj. In ravno sprejemljivost takega ravnanja prižiga luč za takojšnje ukrepanje.

DUŠAN DIVJAK, Spodnja Slivnica

V Pomgradu razvili zabojsnik za radioaktivne odpadke

T.
M.,
13.
10.
2019

Timotej Milanov

»Vsi testi so se izkazali za uspešne, tudi naročnik-Agencija za radioaktivne odpadke je bil zelo zadovoljen z rezultati,« pojasnjuje Teja Török

Aktualno

Na strokovnem posvetu, ki je bil zamišljen kot uvod v gradbeni **sejem Megra**, ta bo v Gornji Radgoni marca prihodnje leto, so med drugim predstavili inovativni zabojsnik za skladiščenje nizko- in srednjeradioaktivnih odpadkov, ki so ga razvili v Pomgradu.

Gre za zabojsnike, kakršne bi lahko uporabljali v načrtovanem odlagališču radioaktivnih odpadkov v Vrbini pri jedrski elektrarni Krško. Pričakovana življenjska doba tovrstnih zabojsnikov je od 300 do 500 let, za doseg tega cilja so uporabili beton visoke trdnosti, pravi Teja Török iz Pomgrada, ki pojasnjuje, da bi bil v podzemnem odlagališču prostor za 990 tovrstnih zabojsnikov. »Poleg standardnih postopkov za beton smo morali posebej za ta projekt narediti tudi tako imenovane teste prostih padcev. Pri tem smo tri prototipe zabojsnikov, težkih 40 ton, spustili z višine 30

centimetrov, izvedli smo tudi test prevrnitve. Vsi testi so se izkazali za uspešne, tudi naročnik - Agencija za radioaktivne odpadke - je bil zelo zadovoljen z rezultati,« pravi Törökova, ki dodaja, da bodo v betonske zaboje vstavljene sodi z radioaktivnimi odpadki, ki bodo še zaliti s polnilno malto, ko bo na zabojnik nameščen pokrov, bo vse skupaj še zatesnjeno s tesnilno pasto. Celotno skladišče bo večpregradni sistem, s čimer bi onemogočili uhajanje radiacije v okolje, pri tem so zaboje eden od pomembnih elementov. »Pri našem projektu je bilo najpomembnejše, da pri testih ni prišlo do večjih poškodb zabojnikov.« Pri razvoju betonskih zabojnikov, s katerim je želel naročnik preizkusiti, ali bi tovrstni zaboje dobro opravili svojo nalogo, preverjajo pa tudi druge možnosti za skladiščenje radioaktivnih odpadkov, je Pomgrad sodeloval z Inštitutom za raziskavo materialov in aplikacije ter z Zavodom za **gradbeništvo**.

Nataša Juhnov

Izdelek pomurskega gradbinca bi lahko odigral pomembno vlogo pri vprašanju skladiščenja radioaktivnih odpadkov. Fotografija Nataša Juhnov

Predsednik uprave Pomurskega sejma Janez Erjavec je v uvodnem nagovoru vnovič izpostavil, da **gradbeništvo**, ki ga označuje za motor gospodarskega razvoja, potrebuje pozitivno promocijo, kar je tudi eden od namenov tovrstnih posvetov in gradbenega **sejma Megra**, ki bo sicer posvečen tudi energetskim, komunalnim in obrtniškim temam. Erjavec, ki poudarja, da so danes inženirji in arhitekti večkrat talci investitorjev in špekulantov, meni, da bi se morali v Evropi na področju **gradbeništva** v prihodnosti osredotočiti predvsem na razvoj hitrih železniških povezav, s čimer bi razbremenili cestni in zračni promet.

Več v prihodnjem Vestniku

gradbeništvo

Baronova knjižnica

ELVIRA MIŠE MIKLAVČIČ foto: NUK
elvira.mise@reporter.si

Novembra mineva 200 let od smrti slovenskega razsvetljenca, gospodarstvenika, podjetnika, mecena in mineraloga Žige Zoisa. Narodna in univerzitetna knjižnica (NUK) bo to okroglo obletnico počastila na poseben način. V sodelovanju z Znanstvenoraziskovalnim centrom Slovenske akademije znanosti in umetnosti (ZRC SAZU) so v veliki čitalnici pripravili razstavo, na kateri je izbor del iz baronove edinstvene knjižnice, ki pričajo o njegovem kozmopolitskem duhu.

Med knjižnimi zbirkami druge polovice 18. in začetka 19. stoletja je po aktualnosti vsebine ter neposredni vpetosti v razvoj znanosti in kulture na Slovenskem, pa tudi širše, izrazito izstopala knjižnica barona Žige Zoisa (1747–1819), zemljiškega gospoda, industrialca, trgovca, naravoslovca, jezikoslovca ter razsvetljenega mecena in mentorja. Danes to knjižno zbirko, ki šteje 2296 naslovov v približno 5000 zvezkih, hrani NUK, del zbirke pa je od 15. oktobra do 26. aprila 2020 na razstavi v Nuku z naslovom *Knjižnica barona Žige Zoisa: središče razsvetljenske kulture na Slovenskem*. Avtorja razstave sta dr. Sonja Svoljšak (NUK) in dr. Luka Vidmar (ZRC SAZU, Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede).

Bogata knjižna zbirka

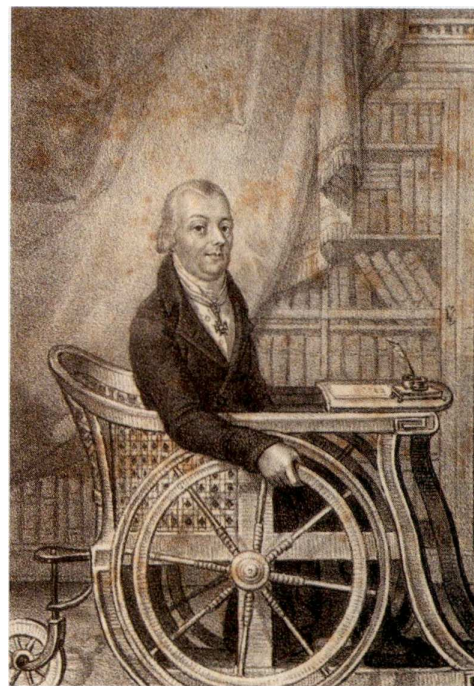
Kot pojasnjujejo avtorji razstave, je imel Žiga Zois v lasti najodobnejšo zasebno knjižnico na Slovenskem na prelomu z 18. v 19. stoletje. Zbirka je bila neposredno vpet v lastnikova razsvetljenska prizadevanja za znanstveni, kulturni in gospodarski napredek Kranjske in v njegovo vodstvo slovenskega preroda. Zois je večino knjig kupil med svojim dvajsetim in petdesetim letom, proti koncu življenja pa so se njegovi nakupi zmanjšali zaradi denarnih težav. Knjige so bile shranjene v posebej izdelanih omarah v drugem nadstropju palače na ljubljanskem Bregu. Zanje so v različnih obdobjih skrbeli baronovi tajniki Blaž Kumerdej, Jožef Schober, Jernej Kopitar in Jakob Zupan. Knjižnica je bila večkrat popisana (1782, 1804, 1821), posebej pa so popisali zbirko slovenskih, slovanskih in slavističnih knjig in rokopisov (1797, 1810). Leta

1823 je večji del Zoisove knjižnice za 7000 goldinarjev odkupila država za licejsko knjižnico v Ljubljani; danes je v Narodni in univerzitetni knjižnici identificiranih 2296 naslovov v približno 5000 zvezkih.

Zois je knjige sprva iskal in kupoval sam, tudi v tujini, pozneje pa so mu pomagali njegovi sodelavci, na primer Kopitar na Dunaju. Nekaj knjig je pridobil iz zapuščin Linharta in Japlja, prav tako jih je kupoval na dražbah iz razpuščenih kranjskih samostanov, denimo stiškega. Za iskanje starejših slovenskih knjig je zaposlil kmeta Antona Gubanca in Antona Korbiča. Njegovi glavni dobavitelji novejših knjig so bili ljubljanski in dunajski založniki in knjigotržci, med njimi Viljem Henrik Korn, Chris-

Tatarska ajda (1844), znana tudi kot cojzla.

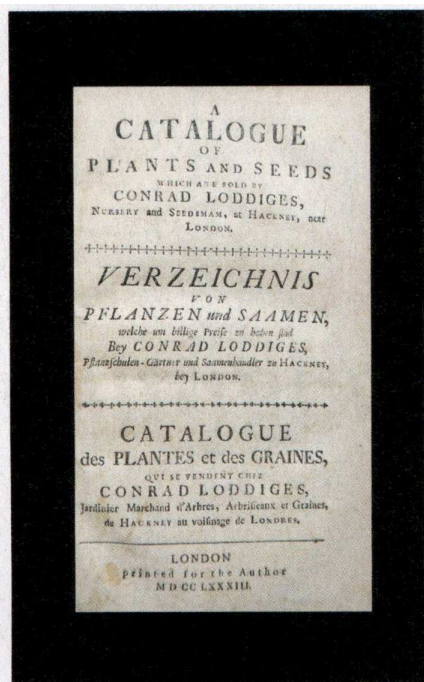

Žiga Zois (23. november 1747, Trst–10. november 1819, Ljubljana)

tian Friedrich Wappler in Carl Ferdinand Beck, vendar je knjige prav tako naročal iz Italije, Francije, Nizozemske in Velike Britanije. Njegovi naravoslovni in slavistični korespondenti kot Joseph Paul von Cobres, Déodat Gratet de Dolomieu, Josef Dobrovský in Giovanni Maria Appendini so mu knjige tudi podarjali.

V Zoisovi knjižnici je bilo odlično zastopano naravoslovje, predvsem mineralogija, geologija, botanika, zoologija in kemija, malo manj uporabne znanosti kot so rudarstvo, metalurgija, agronomija in inženirstvo. Dobro so bili predstavljeni zgodovina, jezikoslovje in geografija z obsežno zbirko potopisov. Manj so bila prisotna dela leposlovja, metafizične filozofije, teologije in zgodovine umetnosti. Posebej je bila urejena zbirka slovenskih, slovanskih in slavističnih knjig in rokopisov. Skoraj pol knjig je bilo nemških, sledile so knjige v latinščini, francoščini, angleščini, slovenščini, italijanščini in slovanskih jezikih. Med tedanjimi evropskimi zasebnimi knjižnicami je Zoisova izstopala po številu slovenskih in slovanskih del, med kranjskimi pa tudi številnih angleških delih. Zois je (razen slovenskih in slovanskih knjig) večinoma kupoval sodobne knjige, saj jih je le dobrih deset odstotkov izšlo pred njegovim rojstvom.

Zois je knjižnico odpiral vsem zainteresiranim intelektualcem, tako domačim kakor tujim. Knjige je rad posojal in celo podarjal, predvsem članom svojega kroga, na primer Vodniku. V baronovi knjižnici ali vsaj s pomočjo njenih knjig so bila napisana temeljna dela slovenskega preroda, med njimi Linhartova zgodovina *Ver- such einer Geschichte von Krain und den*

Naslovna stran kataloga Loddigesove vrtnarije, semenarne in drevesnice iz Zoisove knjižnice

übrigen Ländern der südlichen Slaven Österreichs (1788, 1791), Vodnikova Velika pratika (1795/1797) in Kopitarjeva slovnica Grammatik der Slavischen Sprache in Krain, Kärnten und Steyermark (1808/1809).

Vedno v koraku s časom

Da je v Zoisovi knjižnici tako veliko naravoslovnih del, ni naključje. Žiga Zois je med drugim podpiral tudi razne naravoslovne raziskave. Leta 1780 je Baltazarju Hacquetu, profesorju na ljubljanskem liceju, poslal za njegovo zbirko veliko jezersko raco in črnorjavo sovo, za katero je trdil, da je redka, do tedaj neznana in neopisana vrsta. Hacquet je nameraval nato preučiti vse vrste gorenjskih sov, zato je Zois naročil svojim lovcem,

Baltazar Hacquet
Risba: F. Lindner, bakrorez: C. Kohl

Baltazar Hacquet. Vir: NUK; Wester, J. Baltazar Hacquet: prvi raziskovalec naših Alp (Ljubljana: Planinska zveza Slovenije, 1954)

naj vse sove, ki jih bodo ulovili, pošljejo v Ljubljano, ob tem pa zapisal: »Treba je učenjakom prispevati.« Tudi sam se je ukvarjal z ornitologijo in v rokopisu z naslovom *Aves terrestres Europae* prvič sistematično zbral slovenska poimenovanja za večino tedaj znanih vrst ptic s Kranjskega.

V skladu s tedanjimi trendi evropske aristokracije je Zois vzdrževal tudi dva parka oziroma botanična vrtova, in sicer na Brdu pri Kranju in v Ljubljani. Leta 1785 je kupil več kot tri hektarje veliko zemljišče ob današnji Prešernovi cesti ter ga preoblikoval v park z okoli 2500 drevesi ter okoli 800 vrtnimi rastlinami in grmovnicami. Semena in sadike za približno 400 eksotičnih rastlin je med drugim naročil v eni od najbolj založenih evropskih vrtnarij, pri Conradu Loddigesu v Hackneyju v Londonu. Ljubljanski vrt je bil odprt za javnost.

Žiga Zois je spodbujal raziskave človeške ribice, katere primerke je začel v devetdesetih letih 18. stoletja pošiljati Karlu von Schreibersu na Dunaj. Schreibers je slavo stiške človeške ribice ponesel v svet, ko jo je leta 1801 opisal v *Philosophical Transactions of the Royal Society*, pri tem pa večkrat omenil Zois. Zois je človeške ribice gojil in opazoval tudi na svojem domu, leta 1807 pa je v *Laibacher Wochenblattu* objavil članek o svojih opažanjih. Slovel pa je tudi kot velik dobrotnik. V letu 1816, imenovanem »leto brez poletja«, je zaradi hladnega in deževnega vremena, ki je bilo posledica izbruha indonezijskega vulkana Tambora, tudi na Kranjskem vladala velika lakota, zato je Zois iz Češke uvozil odpornejšo tatarsko ajdo in jo delil kmetom. Ajda je bila dobro sprejeta, postala je znana kot *cojzla*. ■

Življenje Žige Zois

1747 Rodi se 23. novembra v Trstu kot prvi otrok Michelangela Zoisla pl. Edelsteina in Ivane, rojene Kappus pl. Pichelstein.

1761 Stopi v škofovski kolegij v Reggio nell'Emilia.

1765 V Ljubljani študira matematiko, fiziko in druge naravoslovne in tehniške vede.

1768–1773 Postane lastnik večjega dela družinskega premoženja. Oče mu proda fužini v Bohinjski Bistrici in Stari Fužini.

1777–1778 Organizira dve odpravi na Triglav.

1779 Odpravi se na potovanje po Nemčiji, Nizozemski, Švici, Franciji in Italiji, ter prvi napad protina.

1780 Ustali se v Ljubljani, kjer v palači na Bregu zbira vodilne kranjske intelektualce (Zoisov krog), najprej Kumerdeja, Japlja in Linhartarja.

1782 Odpravi se na potovanje po Tirolski, Švici, Nizozemski in Nemčiji, v Amsterdamu se včlani v prostozidarsko ložo, v Tübingenu popisuje Trubarjeve knjige. Postane član Gesellschaft naturforschender Freunde zu Berlin.

1783 Zatre več let trajajoči upor podložnikov gospostva Brdo pri Kranju.

1784 Blažu Kumerdeju omogoči dokončanje rokopiisa slovensko-slovske slovnice.

1785 Kupi zemljišče ob današnji Prešernovi cesti, ki ga preoblikuje v park.

1788–1789 Podpre Linhartarja, izdajo prvega zvezka Versuch einer Geschichte von Krain und den übrigen Ländern der südlichen Slaven Österreichs in uprizoritev Županove Micke.

1793 Med svoje člane ga sprejme Academia Caesarea Leopoldino-Carolina Naturae Curiosorum. Ohromijo mu noge.

1794 Valentinu Vodniku naroči pisanje Velike pratike, sam popravlja prispevke in pripravlja na izdajo.

1795 Organizira dve odpravi v Triglavsko pogorje, ki dokazeta sedimentni izvor tamkajšnjega apnenca. Karlu Schreibersu začne pošiljati primerke človeške ribice, ulovljene pri Stični.

1803 V Stanovskem gledališču v Ljubljani da uprizoriti igro Tinček Petelinček v Kopitarjevem prevodu.

1804 Med primerki s Svinške planine odkrije do tedaj neznan mineral, ki ga Abraham Gottlob Werner po njem poimenuje – zoisit.

1806 Postane član Academie celtique v Parizu.

1807 V Laibacher Wochenblattu objavi članek o človeški ribici. Postane član Herzogliche Societät für die gesammte Mineralogie v Jeni.

1808 Cesar Franc I. ga zaradi zaslug za državo imenuje za komandirja Lepoldovega reda.

1809 Omogoči izid Kopitarjeve slovnice.

1810 Skupaj z Vodnikom generalnega guvernerja prepriča, da spada v osnovne in nižje srednje šole na severu Ilirskih provinc slovensščina, ne štokavščina.

1813 Napoleon mu podeli naslov viteza legije časti.

1814 Sodeluje pri obnovi Kranjske kmetijske družbe.

1816 Pred Metternichom se zavzame za ustanovitev Ilirskega krajevstva pod habsburško cesarsko krono in vzame v bran Vodnika.

1818 V nemščino prevaja Solaričevo delo Rimljani slavenstvomavšiji.

1819 Za natis pripravlja del Vodnikovega nemško-slovenskega slovarja. Umre 10. novembra v Ljubljani.

240

Dr. SCHREIBERS'S Description of

has been found only in the lake above mentioned; from which it has always appeared to have been thrown out by the rising of the water. Although these overflowings generally happen once or twice in every year, yet, notwithstanding the frequent researches of fishermen, to whom these lakes afford a good subsistence, and of other people, who have made it their particular business to search for the animal during a space of several years, very few specimens have hitherto been discovered.

Several years ago, a specimen from thence came to the Museum of Natural Curiosities in the University of Vienna; and another, nearly at the same time, came into the possession of a naturalist (Baron HOHENWARTH) in Carinthia. In the year 1795, another specimen was sent to the present Professor of Natural History at Vienna, at his particular request, by Baron Zois, a liberal and zealous naturalist, settled in Carniola. I did not meet with any other specimens, during my tours in the years 1798 and 1799; though I visited most of the collections in the dominions of Austria, Germany, and a part of Italy. I know, however, that more than one came into the possession of the late Dr. SCOPOLI, who resided in Carniola for several years.

After that time, notwithstanding frequent and diligent researches, none could be discovered till the year 1799; when I was favoured by the same naturalist with two other specimens.

The first notice of this animal was given by the late Dr. LAURENTI, (in 1768,) in his Synopsis Reptilium. The short description he gave there, was made from the specimen before mentioned, preserved in spirit by Baron HOHENWARTH, in Carinthia. LAURENTI had no opportunity to examine the internal structure; and his description of the external parts is so

Omemba Zoisla v Schreibersovem članku

Zahtevne tržne razmere oklestile dobiček Kolektorja

Koncern Kolektor, ki združuje 48 povezanih družb s pretežno industrijskega področja in tudi **gradbeništva**, je lani ustvaril 20,68 milijona evrov dobička iz poslovanja, kar je 45 odstotkov manj kot predlani. Kot so pojasnili v poročilu o poslovanju, se v avtomobilskem delu soočajo s precejšnjimi izzivi, gradbeni del pa beleži dokaj visoko rast. **sta**

Zahtevne tržne razmere oklestile dobiček Kolektorja

Dnevnik

NEDELJA, 13. OKTOBER 2019 OB 10:20

Koncern Kolektor, ki združuje 48 povezanih družb s pretežno industrijskega področja in tudi **gradbeništva**, je lani ustvaril 20,68 milijona evrov dobička iz poslovanja, kar je 45 odstotkov manj kot predlani. Kot so pojasnili v poročilu o poslovanju,...

Vir

Zahtevne tržne razmere oklestile dobiček Kolektorja

Vir Dnevnik | 13.10.2019 08:20 | 4

Koncern Kolektor, ki združuje 48 povezanih družb s pretežno industrijskega področja in tudi **gradbeništva**, je lani ustvaril 20,68 milijona evrov dobička iz poslovanja, kar je 45 odstotkov manj kot predlani. Kot so pojasnili v poročilu o poslovanju,...

Preberi Več

Komunala Tržič ob 60-letnici opozarja na slovenske izzive ravnanja z odpadki

Komunala Tržič je ta teden slovesno obeležila 60-letnico svojega delovanja. V podjetju kot glavni izziv v bližnji prihodnosti vidijo nadaljnjo izgradnjo kanalizacijskih omrežij. Največ težav pa se kaže pri izvajanju gospodarske javne službe ravnanja z odpadki, pri čemer opozarjajo, da mora Slovenija na tem področju postati samozadostna. **sta**

13.10.2019 17:03

Zahtevne tržne razmere oklestile dobiček Kolektorja

Idrija, 13. oktobra (STA) - Koncern Kolektor, ki združuje 48 povezanih družb s pretežno industrijskega področja in tudi **gradbeništva**, je lani ustvaril 20,68 milijona evrov dobička iz poslovanja, kar je 45 odstotkov manj kot predlani. Kot so pojasnili v poročilu o poslovanju, se v avtomobilskem delu soočajo s precejšnjimi izzivi, gradbeni del pa beleži dokaj visoko rast.

Prihodki iz poslovanja skupine so se lani v primerjavi z letom 2017 povečali za 15 odstotkov na dobrih 798 milijonov evrov, je razvidno iz poročila, objavljenega na spletnih straneh Ajpesa.

Skupina, ki jo obvladuje krovna družba koncerna Kolektor Holding, je medtem ustvarila 839,4 milijona evrov prihodkov oz. 14 odstotkov več kot predlani, dobiček iz poslovanja pa se je skrčil za 42 odstotkov na 23,57 milijona evrov.

Kot je zapisal predsednik koncerna Radovan Bolko, so lanske prodajne cilje večinoma dosegli, manj uspešni pa so bili pri ciljnih, povezanih z donosnostjo in dodano vrednostjo. Na tem področju so se slabše od načrtov odrezale vse tri divizije.

Za načrtovanimi rezultati je najbolj zaostala divizija komponent in sistemov, kjer so se poznali zmanjšana prodaja avtomobilov, visoki stroški sanacije programa hibridike, padec prodaje in nižje cene najdonosnejših izdelkov komutatorskega programa ter velika vlaganja v program elektronike in pogonov, pa tudi v digitalizacijo.

Proizvodnja komutatorjev, sestavnih delov vseh elektromotorjev in posledično pomembnih komponent za avtomobilsko industrijo, predstavlja osnovno dejavnost skupine. Najpomembnejša na tem področju je družba Kolektor Sikom, največje proizvodno podjetje v koncernu. Prihodki Kolektor Sikoma so lani v primerjavi z letom 2017 upadli za štiri odstotke na 119,54 milijona evrov, čisti dobiček pa za 11 odstotkov na 10,26 milijona evrov.

Kot je pojasnil predsednik sosveta koncerna Stojan Petrič, so v minulih letih programu komutatorjev namenili premalo pozornosti, kar se je odrazilo v slabših prodajnih rezultatih programa. "Zato se pričakuje, da se temu programu v naslednjih letih da večjo težo in s tem tudi ohranjanje najmanj obstoječih količin," je zapisal.

Divizija elektroenergetike je prodajni načrt lani sicer presegla, vendar predvsem program transformatorjev zaradi težav s pridobivanjem naročil in posledično nižanja ponudbenih cen ni dosegel pričakovane marže.

Divizija inženiringa in tehnoloških sistemov je predvsem zaradi programa **gradbeništva**, ki je postal največji program koncerna, dosegla "lepo rast", vendar zaradi dviga cen materialov in storitev podizvajalcev prav tako ni dosegla načrtovane dobičkonosnosti.

V skupini Kolektor pričakujejo, da bodo razmere zahtevne tudi letos. Kot so poudarili, so v zadnjem času tudi kupci napovedali pričakovanja o petletni stagnaciji avtomobilskega trga z bistvenim znižanjem stopnje rasti ali celo nazadovanjem prodaje. Dodatne motnje bi po njihovih ocenah lahko prinesla tudi "geopolitična volatilitnost".

Petrič je tako ocenil, da se letos in prihodnje leto bistvenega napredka v uspešnosti poslovanja koncerna ne pričakuje. Kot razlog je navedel tudi nedokončanje optimizacije notranjih procesov. Ne skrbi pa ga kadrovski vidik, saj Kolektor po njegovih ocenah predstavlja "dobro blagovno znamko ter s tem tudi dodaten potencial za ohranjanje in pridobivanje najboljših kadrov".

Tajkun Stojan Petrič želi Karavanke za “vsako ceno” saj se je dobiček njegovega Kolektorja lani skoraj prepolovil

nedelja, 13 oktober 2019 11:53 Napisal Rok Krajnc/Nova24TV Comments:0 Komentarjev

Stojan Petrič zahteva Karavanke, sicer bi se lahko njegov imperij počasi sesul. Foto: Nova24TV.

Kot kaže je zaradi svoje nekonkurenčnosti ob zaostrenih pogojih na trgu tajkun Stojan Petrič pod vse večjim pritiskom, njegov koncern Kolektor je namreč v lanskem letu kljub 15 odstotkov višjim prihodkom zabeležil kar 45 odstoten upad dobička iz poslovanja, ki je znašal 20,68 milijonov evrov. Visoko rast so kljub temu zabeležili v gradbenem delu koncerna, Petrič med drugim v Ljubljani pod vodstvom Zorana Jankovića brez težav izvaja projekt za projektom, medtem ko se neprijateljski vlagatelji v nepremičnine soočajo s številnimi težavami, prav tako pa Petrič očitno iz kreppljev ne namerava spustiti projekta druge cevi predora Karavanke. Oktobra so namreč ponovno vložili pritožbo na postopek izbire izvajalca, saj je turški Cengiz Insaat ponovno oddal najnižjo ponudbo.

Kot kaže, so se nad razvpitega tajkuna Stojana Petriča, ustanovnega člana Foruma 21 Milana Kučana, zgrnili temni oblaki. Dobiček iz poslovanja njegovega koncerna Kolektor se je namreč skoraj prepolovil in je lansko leto znašal 20,68 milijona evrov, kar je 45 odstotkov manj kot leto pred tem. Koncern, ki združuje hobotnico kar 48 povezanih družb s pretežno industrijskega področja in tudi **gradbeništva** in ki masno bogati na račun razpisov države, je upad dobička zabeležil kljub višjim prihodkom. Ti so lani znašali dobrih 798 milijonov evrov prihodkov iz poslovanja, kar je 15 odstotkov več kot predlani. Za načrtovanimi rezultati je najbolj zaostala divizija komponent in sistemov, kjer so se med drugim poznali padec prodaje in nižje cene izdelkov komutatorskega programa. Proizvodnja komutatorjev, pomembnih komponent za avtomobilsko industrijo, predstavlja osnovno dejavnost skupine. Kolektor pričakuje, da bodo razmere zahtevne tudi letos. Bistvenega napredka v uspešnosti poslovanja letos in prihodnje leto tako ne pričakujejo.

Petrič si bo žepe nabasal z nepremičninskimi projekti v Jankovičevi Ljubljani

Kot je še poročala Slovenska tiskovna agencija, pa je koncern visoko rast zabeležil v svojem gradbenem delu. Medtem, ko so zaradi pomanjkanja ponudbe nepremičnin, ki je rezultat omejitev pri gradnji, v Ljubljani pod vodstvom šerifa Zorana Jankovića cene tako visoke, da si povprečen Slovenec tam stanovanja ne more več privoščiti, gradnja v tem mestu, tako kot za ostale Jankovičeve prijatelje, ni problem niti za Petriča. Kot so poročale Finance, Petrič namreč načrtuje kar nekaj nepremičninskih projektov v tem mestu. Družba K. Tivoli, ki je v 49-odstotni lasti Kolektor Kolinga bo s projektnim podjetjem K. Okno zgradila sto stanovanj v Kosezah, gradili pa bodo tudi elitni blok z 81 stanovanji na Masarykovi. Družba K. Tivoli je sicer že zgradila objekt Bellevue Tivoli na lokaciji Slovenijavino. Janković je sicer redno deležen reklame v Kolektorjevem tovarniškem glasilu Delo.

Karavank Petrič ne namerava spustiti iz svojih krempljev

Veliko več živcev kot projekti v Jankovičevi Ljubljani pa je Petriču požrl projekt druge cevi predora Karavanke, kjer zaradi svoje konkurenčnosti kar ne more in ne more do sto milijonskega posla, s tem, ko vlaga pritožbo za pritožbo pa ima državljane za talce, ki čakamo v gnečah, medtem ko so na avstrijski strani gradbena dela že v polnem teku. Tudi na naši strani bi se morala gradnja druge cevi pričeti že sredi prejšnjega leta, a v začetku oktobra je Petričev Kolektor CPG z Gorenjsko gradbeno družbo ponovno vložil pritožbo na postopek izbire izvajalca za gradnjo, potem ko je turški Cengiz Insaat ponovno oddal najnižjo ponudbo.

Rok Krajnc/Nova24TV